

99 10 18

Socialdepartementet

103 33 Stockholm

Yttrande över betänkandet SOU 1999:89 Statsbidrag till handikapporganisationer

Sammanfattning

RSMH tillstyrker i stort betänkandet men har vissa kommentarer. Vi anser att i fördelningsmodellens fyra delar inte rymms alla kriterier utan vi vill tillskjuta ytterligare kriterier där man kan erhålla medel på grund av det nedan påpekade med särskilda svårigheter att erhålla finansiering av förbundets verksamhet utanför statsbidraget. Om statsbidragskonstruktionen skulle medföra en total minskning av medel kommer konsekvenserna att bli neddragning av personal och minskad möjlighet för förtroendevalda att agera sakpolitiskt i en tid då förändringar inom vårt område ligger för dörren och då vi historiskt sett mest behöver medel. Eftersom fler organisationer kommer att erhålla statsbidrag måste ytterligare medel tillskjutas. Dessutom är det för kort tid mellan beslut i december och ikraftträdande i januari. Det krävs tid för anpassning då budgeten för 2000 redan är lagd i november. Vi anser vidare att det grundbelopp som lägst bör utgå till nya organisationer bör vara högre än förslaget då det annars blir svårt att driva en organisation. Det måste även finnas predestinerade samarbetsmedel för att hela handikapprörelsen skall kunna arbeta med handikappolitik.

Motivering

För oss är statsbidraget den ovärderligt största intäktsposten i budgeten. Av den totala intäkten för 1999 på 7.613.000 Sek utgör statsbidraget 5.020.000 Sek d v s 66%. 1.400.000 Sek är lönebidrag för nio av förbundets fjorton anställda som avlönas via statsbidraget. Detta betyder att 84% av förbundets intäkter utgör intäkter från statsmedel. Dessutom har det visat sig i det närmaste omöjligt att erhålla intäkter från t ex insamlingar, sponsorer, gåvor, donationer, arv m m. Ett exempel på detta är att vi efter två års anslutning till Humanfonden blev uteslutna på grund av att vi ej ansågs lönsamma. Man bör kunna erhålla poäng för att vara en " icke populär " organisation. Det psykiska funktionshindret anses fortfarande tabubelagt, skamfullt och i många fall undangömt och bortglömt. Dessa orsaker bidrar till att vi får närmast försumbara arv, gåvor och donationer. Vi vet att det finns förbund vars sammantagna intäkter från arv, gåvor och donationer överstiger statsbidraget. Möjligheten att erhålla ökade intäkter via medlemsavgifter är utesluten på grund av medlemmarnas svaga ekonomiska situation. Dessutom är bland professionen inom sjukvårdsområdet den psykiatriska verksamheten lågprioriterad vilket medför ökade insatser från vår sida. Sammantaget betyder detta att statsbidraget är livsnerven för förbundet. Detta har även påpekats av Bohlin & Strömberg som på uppdrag av Socialstyrelsen genomfört en " revision " av bl a RSMH.

När det gäller merkostnadsbidraget måste det förtydligas att de kriterier som gäller för att möten av olika slag kan ta längre tid än vanligt samt att personlig service ibland måste till i högsta grad även gäller för personer med psykiska funktionshinder. För oss är lönebidraget den kanske viktigaste komponenten för att personer med psykiska funktionshinder skall komma ut i arbetslivet. På förbundskansliet finns inte mindre än nio personer av fjorton med lönebidrag. Taket för lönebidrag har under lång tid stått stilla men inte löneutvecklingen varför taket måste höjas så att anställda med lönebidrag inte drabbas två gånger, först med ett funktionshinder sedan med arbetslöshet eller svårighet att komma in på arbetsmarknaden.

Det område vi verkar inom befinner sig i focus med stora och övergripande förändringar som skett, sker och kommer att ske varför ett anpassat och balanserat statsbidragssystem bör förefinnas för att vi i framtiden på ett relevant sätt ska kunna verka för målgruppen personer med psykiska besvär och funktionshinder.

Om och när nya organisationer erhåller statsbidrag måste det totala beloppet öka. Det går inte att ta från de organisationer som redan erhåller statsbidrag. Om så skulle bli fallet kommer det att medföra väsentliga störningar både mellan handikapporganisationerna och mellan Socialstyrelsen och handikapporganisationerna samtidigt som versamheten inom organisationerna blir lidande med minskade medel. Samhället anser det viktigt med handikapporganisationer och om antalet med statsbidrag ökar är det samhällets sak att tillskjuta medel och inte låta handikapprörelsen själv "finansiera" nytillträdde organisationers verksamhet.

Det finns fortfarande år 1999 många fördommar och stor okunskap om psykiska besvär och funktionshinder bland såväl beslutsfattare i samhället som bland allmänheten. Ofta målar även media upp en felaktig bild av personer med psykiska funktionshinder som ytterligare förstärker fördomarna och okunskapen.

För att få till stånd en attitydförändring måste ett långsiktigt arbete vidtagas. Som en start på detta arbete är vi en del i "Psyke kampanjen" där även Intresseförbundet för schizofreni och Handikappombudsmannen medverkar. Syftet med kampanjen är att höja medvetenheten hos beslutsfattare inom offentlig och enskild sektor samt allmänhet om psykiska besvär och funktionshinder. Kampanjen är bara början på ett långt och tråget arbete som är en av kärnpunkterna i vår verksamhet och som kräver ekonomiska resurser.

Samhället har påpekat vikten av handikapporganisationer och inom vårt område är det idag en uttalad önskan från såväl Socialstyrelse, Landsting och Kommuner att samverka mellan profession och brukare är nödvändig. För detta behövs medel. Vår förhoppning är att statsbidragskonstruktionen blir utformad på sådant sätt att en lägstnivå för oss inte blir en sänkning utan åtminstone ligger kvar på 1999-års nivå. Skulle detta inte ske måste en omprövning av bidragskonstruktionen göras.

Jan-Olof Forsén
Förbundsordförande